

Верховний
Суд
Касаційний господарський суд

Окремі питання застосування положень ГПК України

Стаття 46. Процесуальні права та
обов'язки сторін
Стаття 162. Позовна заява

Чи є підставою для відмови у позові незгода суду з наведеним у позовній заяві правовим обґрунтуванням щодо спірних правовідносин?

Чи призводить самостійне застосування судом для прийняття рішення у справі інших норм матеріального права, ніж зазначені у позовній заяві, до зміни предмета позову та/або обраного позивачем способу захисту?

- ❖ Згідно із ч. 1 ст. 162 ГПК України у позовній заяві позивач викладає свої вимоги щодо предмета спору та їх обґрунтування.
- ❖ Відповідно до ч. 3 ст. 46 ГПК України до закінчення підготовчого засідання позивач має право змінити предмет або підстави позову шляхом подання письмової заяви.
- ❖ Під предметом позову розуміється певна матеріально-правова вимога позивача до відповідача, стосовно якої позивач просить прийняти судове рішення. Підставу позову становлять обставини, якими позивач обґрунтовує свої вимоги щодо захисту права та охоронюваного законом інтересу. Зміна предмета позову означає зміну вимоги, з якою позивач звернувся до відповідача, а зміна підстав позову – це зміна обставин, на яких ґрунтується вимога позивача. Одночасна зміна і предмета, і підстав позову не допускається.
- ❖ На відміну від викладеного, правові підстави позову – це зазначена в позовній заяві нормативно-правова кваліфікація обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги.
- ❖ Водночас не вважаються зміною підстав позову доповнення його новими обставинами при збереженні в ньому первісних обставин та зміна посилання на норми матеріального чи процесуального права.

Чи є підставою для відмови у позові незгода суду з наведеним у позовній заяві правовим обґрунтуванням щодо спірних правовідносин?

Чи призводить самостійне застосування судом для прийняття рішення у справі інших норм матеріального права, ніж зазначені у позовній заяві, до зміни предмета позову та/або обраного позивачем способу захисту?

- ❖ Незгода суду з наведеним у позовній заяві правовим обґрунтуванням щодо спірних правовідносин не є підставою для відмови у позові.
- ❖ У зв'язку з цим суд, з'ясувавши під час розгляду справи, що сторона або інший учасник судового процесу для обґрунтування своїх вимог або заперечень послалися не на ті норми, що фактично регулюють спірні правовідносини, самостійно здійснює правильну правову кваліфікацію їх та застосовує у прийнятті рішення саме такі норми матеріального і процесуального права, предметом регулювання яких є відповідні правовідносини.
- ❖ Зазначення позивачем конкретної правової норми для обґрунтування позову не є визначальним під час вирішення судом питання про те, яким законом слід керуватися у вирішенні спору.
- ❖ Тобто саме на суд покладено обов'язок надати правову кваліфікацію відносинам сторін з огляду на факти, встановлені під час розгляду справи, та визначити, яка правова норма підлягає застосуванню для вирішення спору.
- ❖ Водночас самостійне застосування судом для прийняття рішення у справі саме тих норм матеріального права, предметом регулювання яких є відповідні правовідносини, не призводить до зміни предмета позову та/або обраного позивачем способу захисту.

Верховний
Суд
Касаційний господарський суд

СУДОВА ПРАКТИКА

Постанова КГС ВС від 17.03.2020 у справі № 917/353/19

Постанова КГС ВС від 05.03.2020 у справі № 910/9665/17

Постанова КГС ВС від 03.03.2020 у справі № 916/1657/18

Постанова ВП ВС від 04.12.2019 у справі № 917/1739/17

